

ЗВІТ

за результатами проведеного безвиїзного (дистанційного) моніторингу стану забезпечення діяльності системи соціального захисту та надання соціальних послуг на районному рівні

30.09.2021

м. Київ

Посадова особа Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, яка здійснювала моніторинг: Белік Олена Юріївна, головний спеціаліст відділу права на соціальний захист Департаменту моніторингу соціальних прав.

Об'єкти моніторингу: районні державні адміністрації, територіальні громади Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей.

Відповідно до вимог статті 13 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», а також на виконання пунктів 14.3 і 14.4 Плану заходів із реалізації Стратегічних напрямів діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини на 2021 рік, затвердженого наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 19.01.2021 № 7-15/21, мною протягом липня-вересня 2021 року здійснено безвиїзний (дистанційний) моніторинг стану забезпечення діяльності системи соціального захисту та надання соціальних послуг на районному рівні.

Моніторинг здійснювався шляхом:

направлення відповідного запиту до обласних державних адміністрацій (лист від 06.07.2021 № 7766.2/21/25.1);

аналізу отриманої від обласних державних адміністрацій в розрізі 1438 територіальних громад (далі – ТГ) інформації.

Під час моніторингу досліджені питання:

- діяльності структурних підрозділів з питань соціального захисту населення в новоутворених районних державних адміністраціях та організації в ТГ діяльності за напрямом соціального захисту населення;

- функціонування комунальних закладів (установ), що надають соціальні послуги на території відповідної районної державної адміністрації та щодо надання соціальних послуг на території ТГ.

Дослідження здійснювались з урахуванням Методичних рекомендацій щодо організації та забезпечення діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей та Методичних

рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 30 грудня 2020 р. № 868, розроблених з метою забезпечення єдиного методологічного підходу до розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій і виконання повноважень з питань соціального захисту населення органами місцевого самоврядування.

Моніторингом встановлено наступне.

Внаслідок укрупнення районів та ліквідації низки районних рад, райдержадміністрацій і їх структурних підрозділів створено 136 районних державних адміністрацій, у складі яких функціонують органи соціального захисту населення.

В цілому унаслідок реформи чисельність фахівців органів соціального захисту населення районних державних адміністрацій скорочено на 40%.

За отриманою інформацією станом на 01.07.2021 в 1320 ТГ створено структурні підрозділи з питань соціального захисту населення (відділи, сектори, відділи з питань надання адміністративних послуг).

Основну частину таких підрозділів складають відділи / сектори в складі виконавчих комітетів місцевих рад.

В структурних підрозділах з питань соціального захисту населення новоутворених районних державних адміністрацій (крім 8-ми: у Коломийському, Косівському, Надвірнянському районах Івано-Франківської області; у Злочівському, Львівському, Червоноградському, Яворівському районах Львівської області; Красноградському районі Харківської області) створені віддалені підрозділи за територіальним принципом на базі ліквідованих структурних підрозділів з питань соціального захисту населення.

Не зазнали змін внаслідок реформи органи соціального захисту в обласних центрах та м. Києві, а також в містах обласного значення.

Надання адміністративних послуг соціального характеру, прийому відповідних документів для призначення державної соціальної допомоги здебільшого здійснюється:

- безпосередньо фахівцями структурних підрозділах з питань соціального захисту населення виконавчих органів місцевих рад – в 1003 громадах (70%);
- в старостинських округах – в 890 громадах (62%);
- в центрах надання адміністративних послуг – в 730 ТГ (51%).

Суб'єктами упровадження ПК «Соціальна громада» є 1413 громад, або 98,3% (крім тимчасово окупованої території України).

За отриманою інформацією станом на 01.07.2021 функціонує 1442 заклади / установи, що надають соціальні послуги мешканцям ТГ, з них:

- реорганізовані під час укрупнення районів – 288;
- створені міськими радами до укрупнення, що не змінили статусу – 239;

новоутворені в громаді – 738.

Соціальні послуги надаються на умовах договору з іншими уповноваженими органами системи надання соціальних послуг в 177 ТГ.

З числа надавачів недержавного сектору соціальні послуги надають 184 установи / організації.

Виявлені недоліки в організації роботи з виконання ТГ власних і делегованих повноважень та функцій за напрямками соціального захисту населення та надання соціальних послуг:

1. Не забезпечено утворення в складі 104 ТГ (7,2%) 12-х областей підрозділів з питань соціального захисту населення чи діяльність окремих уповноважених осіб на виконання таких функцій, а саме:

У 3-х громадах Кам'янського, 5-ти громадах Новомосковського, 2-х районах Синельниківського районах **Дніпропетровської** області; в 1-й ТГ Волноваського району **Донецької** області; 1-й ТГ Бердичівського, 4-х громадах Житомирського районів **Житомирської** області; 3-х ТГ Берегівського, 5-х Мукачівського, 2-х ТГ Ужгородського, 4-х ТГ Хустського районів **Закарпатської** області; 1-й ТГ Бердянського, 5-ти ТГ Василівського, 3-х ТГ Мелітопольського, 2-х ТГ Пологівського районів **Запорізької** області; 2-х ТГ Івано-Франківського району **Івано-Франківської** області; 3-х ТГ Березівського, 2-х ТГ Білгород-Дністровського, 1-й ТГ Болградського району, 1-й ТГ Подільського районів **Одеської** області; 3-х ТГ Вараського, 1-й ТГ Дубенського, 1-й ТГ Рівненського районів **Рівненської** області; 2-х ТГ Бериславського, 7-ми ТГ Каховського, 5-ти ТГ Скадовського районів **Херсонської** області; 1-й ТГ Кам'янець-Подільського, 3-х ТГ Хмельницького, 6-ти ТГ Шепетівського районів **Хмельницької** області; 6-ти ТГ Звенигородського, 4-х ТГ Золотоніського, 1-й ТГ Уманського, 3-х ТГ Черкаського районів **Черкаської** області; 3-х ТГ Дністровської, 3-х ТГ Чернівецького районів **Чернівецької** області; 1-й ТГ Корюківського, 6-ти ТГ Ніжинського, 4-х ТГ Прилуцького, 4-х ТГ Чернігівського районів **Чернігівської** області.

2. Не забезпечено надання адміністративних послуг соціального характеру, прийому відповідних документів для призначення державної соціальної допомоги в 4-х ТГ (0,3%): у Вільногірській, Кам'янській та Губинській ТГ Новомосковського районів **Дніпропетровської** області; Пасічнянській ТГ Надвірнянського району **Івано-Франківської** області; Бештєчківській ТГ Уманського району **Черкаської** області.

3. Не забезпечено організацію надання соціальних послуг відповідно до чинного законодавства в 175 ТГ (12,2%) у 13 областях:

1. Вінницька обл. 4 ТГ (Жмеринський р-н – 2, Гайсинський р-н – 2).
2. Закарпатська обл. 36 ТГ (Берегівський р-н – 8, Мукачівський р-н – 7, Рахівський р-н – 2, Тячівський р-н – 5, Ужгородський р-н – 6, Хустський р-н – 8).
3. Київська обл. 15 ТГ (Білоцерківський р-н – 3, Бориспільський р-н – 5, Бучанський р-н – 2, Вишгородський р-н – 1, Обухівський р-н – 1, Фастівський р-н – 3).

4. Кіровоградська обл. 5 ТГ (Голованівський р-н – 2, Кропивницький р-н – 1, Новоукраїнський р-н – 2).
5. Львівська обл. 17 ТГ (Львівський р-н – 8, Самбірський р-н – 5, Стрийський р-н – 3, Яворівський р-н – 1).
6. Миколаївська обл. – 15 ТГ (Баштанський р-н – 4, Вознесенський р-н – 2, Миколаївський р-н – 9).
7. Рівненська обл. 9 ТГ (Вараський р-н – 4 громади; Дубенський р-н – 2, Сарненський р-н – 1, Рівненський р-н – 2).
8. Тернопільська обл. 7 ТГ (Тернопільський р-н – 4 громади; Чортківський р-н – 3).
9. Харківська обл. – 6 ТГ (Чугуївський р-н – 3, Куп'янський р-н – 1, Харківський р-н – 2).
10. Херсонська обл. – 16 ТГ (Херсонський р-н – 3, Каховський р-н – 5, Бериславський р-н – 6, Скадовський р-н – 2).
11. Хмельницька обл. – 30 ТГ (Шепетівський р-н – 9, Хмельницький р-н – 13, Кам'янець-Подільський р-н – 8).
12. Черкаська обл. – 1 ТГ (Уманський р-н).
13. Чернівецька обл. – 14 ТГ (Вижницький р-н – 1; Дністровський р-н – 3, Чернівецький р-н – 10).

Проблемні питання, що виникають в процесі реалізації уповноваженими органами функцій з прийняття від громадян та передачі до відповідного структурного підрозділу соціального захисту населення за допомогою інформаційних систем Мінсоцполітики документів для призначення державних допомог, а також з надання соціальних послуг:

1. У деяких виконавчих органах ТГ недостатня кількість комп'ютерного обладнання для забезпечення виконання функцій у сфері соціального захисту населення; в деяких ТГ технічні можливості комп'ютерного обладнання є застарілими і не відповідають характеристикам ПК «Соціальна громада», за допомогою якого здійснюється обмін з відповідними структурними підрозділами з питань соціального захисту населення прийнятих від населення документів для призначення державних допомог.

2. Відсутнє програмне забезпечення для можливості здійснення обміну даними з електронними інформаційними ресурсами ДПС, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування з метою отримання інформації про доходи, необхідних для прийняття рішень про надання соціальних послуг.

3. Недостатня штатна чисельність окремих структурних підрозділів / уповноважених посадових осіб ТГ щодо здійснення прийому від громадян та передачі до управлінь соціального захисту населення за допомогою інформаційних систем Мінсоцполітики документів для призначення державних допомог.

4. Недостатній рівень кваліфікації та професійної спроможності уповноважених осіб окремих ТГ, що забезпечують надання адміністративних

послуг соціального характеру, в тому числі за допомогою ПК «Соціальна громада».

5. Недостатня чисельність фахівців з призначення державних соціальних допомог в новоутворених структурних підрозділах з питань соціального захисту населення у зв'язку зі значним скороченням чисельності працівників за наслідком укрупнення районів.

Рекомендації за наслідками моніторингу:

Головам обласних державних адміністрацій здійснити спільно з міськими, селищними, сільськими головами аналіз виявлених під час моніторингу недоліків з урахуванням інформації, що надавалася ними в рамках моніторингу на лист Секретаріату Уповноваженого 06.07.2021 № 7766.2/21/25.1 та в межах повноважень вжити належних заходів реагування для забезпечення:

- соціального захисту населення та надання соціальних послуг відповідно до чинного законодавства;

- надання адміністративних послуг соціального характеру, прийому від громадян документів для призначення державної соціальної допомоги.

Відповідальна особа, яка здійснювала моніторинг, головний спеціаліст відділу права на соціальний захист

Олена БЄЛІК